

No. 7.

B V L L A
CANONIZATIONIS
SANCTI FRANCISCI
XAVERII.

CVM LICENTIA

Madriti, apud Franciscum de Ocampo,
Anno M, DC. XXXV.

B V L L A

CAZONIZATIONS

BRONCHITIS

PARIS

2

VRBANVS

EPISCOPVS SERVVS

seruorum Dei, ad perpetuam
rei memoriam.

Rationi congruit, & conuenit æquitati, vt ea, quæ de
Romani Pontificis prouidentia processerunt, licet
eius superueniente obitu literæ Apostolicæ defu-
per confectæ non fuerint, suum debitum consequantur effe-
ctû: Dudum siquidem felix: Gregorius Papa XV. prædeces-
sor noster piè præmeditans, quòd vnigenitus, & cœternus
æterni Patris Filius, cum de regalibus Sedibus in hunc
mundum, vt salutem humani generis operaretur, descendis-
set, semen bonum verbi sui in agrum Orbis terrarum semina-
uerat, vt omnium cœlestium virtutum, & ad extremum æter-
næ vitæ fructû credentibus germinaret, quodq; cum pro
diuinæ huius segetis incremento preciosissimum sanguinem
suum, ignominiam Crucis voluntariè subiens, effudisset:
ac perfectodemum opere, ad quod missus fuerat, super omni-
bus cœliorum sublimitatibus ad dexteram Patris in sæcule-
rum æternitate confessurus ascendisset, plurimos seruos, &
amicos suos in terris reliquerat, qui laboribus, vigilijs, atq;
ad ipsius exemplum proprii sanguinis effusione, diuinâ hanc
excolentes semetem, messem quam vberissimâ in horreum eius
congregarent. eiusque fines eo usque dilatarent, donec iux-
ta promissionem Patris omnes gentes, & termini terræ,
darentur ei in hæreditatem, & possessionem. Et quamvis ver-
bum eius semper à generatione in generationem prosperatum
A 2
esset,

esset. Attamen, quanto ob hoc temporibus percellens,
sum beneficium eius tempus aduenerat, ut abundante face-
ret, quasi solum inuasit tantam misericordiam suam magnam
super uniuersum semen filiorum Adam, gloriamq; Crucis
sue usq; ad ultimam terram, & in mari longe propagaret, ve-
re admirabilis facta erat potentia ipsius, cum reuelatis in-
cognitis antea tribubus, & linguis, ac populis, & nationibus
messam magnam atq; vberem aperuerat, atq; in ea opera-
rios multiplicauerat, tantaq; fructuum abundantia labore
eorum compleuerat, ut ipsis annunciantibus Euangelicæ
prædicationis sonus, usq; ad extremos Orbis terrarum fi-
nes penetrasset, & à solis ortu usq; ad occalum, ab Aquilone
& mari, magnum nomen Domini Dei nostri in uniuersis
gentibus redditum esset.

Inter cæteros vero, quos ad perficiendum voluntatis suæ
Sacramentum in tantarum gentium uocatione Dominus
præordinauerat, egregius Seruus eius **FRANCISCVS
XAVERIVS NOVVS INDIARVM APOSTOLVS**
gloria sanctitatis, & meritorum splendore præcipue emi-
nerat, qui cum à iuuentute sua perfecte coram Deo ambu-
lasset, spratisq; ac conculcatis diuitijs ac sæculi dignita-
tibus, ac semetipso iuxta Verbum Domini abnegato, animam
suam pro nomine Domini nostri Iesu Christi tradidisset, di-
gnus iuuentus oras, qui à Spiritu Sancto in tam insigne opus
assumeretur, ac tanquam aliorum Dux diuina providentia
constitutus, apostolicis charissimabus affluenter decorare-
tur, etiam ob signa Apostolatus, quæ in eo in omni patientia
in signis, & prodigijs, ac virtutibus, manifesta facta erant, no-
uarum gentium Apostolus unanimes totius Christiani Orbis
consensu meruerat appellari, ac propterea decebat, ut tan-
tum Dei famulum, qui pro gloria eius, & asinatum D. N.
Iesu Christi sanguine redemptarum salute, innumeros ma-
ximosque labores, atque grummas perpeffus erat, in gentia-
que terra, mariq; subiecerat pericula, que Deus adeo magni-
ficauit.

ficauerat, vt nomen eius honorabile esset apud omnes gentes. idem Gregorius prædecessor pro suo pastora li munere vere Sanctum, & electum Dei, in militanti Ecclesia declararet eiusque virtutes, tanquam eximias, & præcellentes, vniuersis Christi fidelibus imitandas proponeret, vt populus Christianus actiones suas ad honorem Dei (ipsius exemplo) dirigens, eum apud Deum, & Dominum Iesum Christum in eius necessitatibus habere mereretur intercessorem.

Atque vt omnes Christi fideles promptius ad laudandum Deum omnipotentem, secundum multitudinem inagostidinis eius, excitarentur, deuotionisque ardor erga tantum Dei famulum augetur; dum eius in terris celestem, & laudabiliter actam vitam Orbi terrarum exlissaret, & potestaceret in primis, & ante omnia præmitteret. Quod natus erat in lignis hic Dei seruus Nauarræ in oppido Nauerio Pampilonen diocesis maternæ ditionis loco nobilibus, ac suis progenitoribus: qui cum ipsum ab infantia timere Deum, ac ab omni peccato abstinere edocuisent, vbi terasdemam adoleuerat Lutetiam Parisorum, studiorum gratia eundem miserant. Quibus cum asacriter operam dare post haud multum temporis de eo domum reuocando pater cogitare coeperat, quod cum eunc in humanis agens Maria Magdalena eius soror, quæ Monasterium monialium oppidi nuncupati Gandiæ Ordinis Sanctæ Claræ dilectissimam nuncupatarum Valentini diocesis, non sine ingenti sanctitatis fama tunc regebat, præfensisset, fratris vocatone diuinitus edocta per literas cum patre vehementius egerat, vt Francisci studia omni ope etiam cum rei domesticæ detrimento foueret: eum enim incognitarum gentium Apostolum Diuina prouidentia præordinatum esse præuidebat.

Cumq; Lutetiæ cõmoraretur, in familiaritate Sãcti Ignatii infirmatus, ac postmodum in sociũ ipsius, qui id ardentibus precibus a Deo ad iugẽ Ecclesiæ utilitatẽ præstandam po-

7
solauerat, adscriptus; & quæ Duce ingressus erat arctam
viam, quæ ad vitam ducebat. Vt omnino spiritu viuificaretur,
carnem suam ad antiquorum sanctorum Patrum exemplum
seuerissimè mortificauerat. Interdicto enim sibi non solum
carnis, & vini, sed panis etiam triticeï vsu, vilibus tantum-
modo, ac insulsis cibis, ijsq; quam parcissimè vsus erat. Quia
etiam frequenter integro biduo, triduoq; ab omni cibo pror-
sus abstinerat. Aliquando vero omnes maioris hebdoma-
dæ dies, vsq; ad Sabbatum Paschatis ieiunus transegerat,
somnoque breuissimo vires reficere consueuerat, humi, vel
lectulo vilissimis stragulis contecto iacens. Corpus suum
ferreis flagellis adeo diuerberabat, vt sepe copiosus san-
guis efflueret. Aliquando autem funiculis arctissimè con-
strictis lacertis, & coxendicibus iter aggressus erat. Cum-
que plures dies in excruciatu perseverasset, vincula adeo
corpori eius infixæ erant, vt præ doloris magnitudine viribus
destitutus in via concideret, ac nisi præcipuo Dei beneficio,
absque ulla humana ope disrupta fuissent; de eius vita omni-
no desperatum fuisset. Quam præclare vero in eius animo
reliquæ Christianæ virtutes effulsissent: quam potenter sou-
to fidei protectus omnia nequissimi ignea tela extinxisset,
& quam firmè in Deo sperasset: & Sacramentorum fre-
quentia, quibus non solum semetipsum, sed & alios etiam
summa cum deuotione, ac indefessa assiduitate pascibat: &
Verbi Dei assidua prædicatio, qua tam ingentem Orbis ter-
rarum partem illuminauerat, & signiter attestabatur. Sed
inter ceteras eius virtutes, quasi fides matutinum præcipue
resplendens erat charitas, quæ in omnibus quidem eius actio-
nibus, præsertim tamen, cum ægrotis inferuaret, manifesta-
batur: eo etenim dilectionis ardore erga inopes infirmos,
qui in domibus hospitalibus morabantur, se gerebat, vt ra-
re ab eis discederet, tantaque sensuum mortificatione quæ-
tuntis sordidissima ministeria peragebat, vt squam sæpius,
qua horribilia, & incurabilia vlcera lauerat, ebibisset. Cum
vere

vero de vita periclitantur, tunc cibi somnique pro fus obli-
 vit, & prater proprias vias à Deo confortatus, veluti à
 commissa custodia, nec die, nec nocte discedebat. Illiusque
 sanctissima Ecclesie Sacramenta careralque spirituales
 alimonias praebebat. Quae adeo libenter, atque hilariter
 exequabatur, ut deliciae eius deseruire aegrotis, ac morten-
 tibus, esse dicerentur; & quasi aliquod talentum, sibi Diuinae
 benignitatis munificencia creditum negotiaretur, assiduam
 hanc erga aegrotos curam, ac vigilantiam toto vitae suae tem-
 pore, ubicumque moraretur, exercuerat. Sed & per ean-
 dem charitatem, quae per Spiritum Sanctum diffusa erat in
 corde ipsius, adeo ad Deum accedebat, tantoque spiritus
 seruore in oratione perseuerabat, ut huiusmodi cibo inten-
 tus, quo interiorem hominem reficiebat, noctes integras
 transigeret: nec cum in navi esset, atque in aperto vitae disci-
 mine, in summis tempestatibus veriacetur, desisteret, aut
 quicquam animi commoueretur: freretque aliquando talis
 superacuum mentis excessus, ut oculis in caelum defixis Diui-
 na via tota se leuaret, vultu adeo inflammatus, ut Angeli-
 cam pro fus charitatem repraesentaret: nec Diuini amoris
 perferre valens incendium, saepius exclamaret, satis est Do-
 mine, satis est. Cum vero sacrosanctum Missae celebraret sa-
 crificium, saepenumero à sensibus vsq; adeo abalienabatur;
 ut nec ministri vestem succutientes, nisi post diurnam mo-
 ram eum excitare possent. Quin etiam aliquoties altius cu-
 bito à terra elatus, ab vniuersa adstantium multitudine
 miraculi magnitudinem obstupescere, ac Serui Dei sancti-
 tatem suspiciente conspectus fuerat; nec solum vigilans vir
 Sanctus Deum in corde, & ore habebat; sed & dormiens in
 ipso quiescebat: frequenter enim in somnis Sanctissimum
 nomen I E S V cum summa mentis dulcedine proferre au-
 diebatur. Cumque tam singularibus florere virtutibus, at-
 que in dies à Deo potioribus aueretur muneribus; non mo-
 do non extollebatur, sed crescebat in eo semper virtus hu-
 militatis:

✠
nihil relinqueret in illis nequibus, & officia scribere tan-
quam etiam possideret obiecta. Vnde ut verò ad ob-
noxijs, ac vitijs vitabatur, & repositis quandoq; de-
siderio esset. Veneratur tunc ex animo ab. Deo non Episcopus
modo, sed Sacerdotes quoscumq; Sancto verò Ignatio, tunc
Præposito suo, non infirmis genibus scribebat. Hoc ore ve-
ro ac laude, hominum adeo honorebat, ut amplissimam Apo-
stolici Nunciij dignitatem, & instructos in Indias à Summo
Pontifice missus fuerat, quum studio obsequio occultaret, nec
in se mel ea potestate (necessitate coactus) usus fuerat.

Ceterum tantus vir in igne stadium à Deo consequi-
tus erat, in quo gloriose, usq; ad consummationem cursus, &
coronam iustitie, decurreret. Cum etenim cla- me: Ioannes
Iustitie Rex a pie me. Paulo Papa III. tunc dicti Grego-
rii, auctoritate nostro respectu prædecessore, nonnullos
ex Ignatij socijs postulasset, quos ad Orientales Indias, ut
in vastissimis illis regionibus verbum Dei disseminarent,
transmitteret. Idem Pontifex Sancti Ignatij hortante ad ta-
lum opus peragendum Franciscum Xaverium elegerat, que-
ritiam Apostolici Nunciij dignitate, & amplissimâ potestate
decoraverat. Cuiusque viatici nomine plurima ei à Prætoribus
Regio pararentur, homo qui pro viatico, ac pera de Dei be-
nignitate, in cuius Evangelij opus segregabatur, præsume-
bat, nunquam adduci potuerat, ut quicquam præter vilissi-
mam cibitatem acciperet, & in navi super funem nauticam
acumiebat, ac emendicato vivebat: & grotis in vilissimis mi-
nisterijs in defessa charitate noctu, diuque seruebat.

Et tandem ut pervenisset, statim nec modico quidè tēpore
ad quietem post longissimâ, ac difficillimam navigationem
sumpto, ad prædicandû illis gentibus Evangelia se accinxer-
at, & in ortu virtute ex alto, Apostolico spiritus favore
impulsiorem, quod formitus erat, tanto cū fructu exequabatur
ut gratia Dei efficaciter verbo eius cooperante, non solum
Christianorum, mores depravatos ad meliorem frugem
palsim

passim toto Oriente reuocaret; sed multa centena hominū
 millia, qui in tenebris, & in regione vmbre mortis, ambula-
 bant, ad agnitionem veræ lucis perducti, regenerationis la-
 uacro mundarentur. Nam præter Indos, Brachmanes, & Ma-
 labares (in quorum Regnis Apostolica prædicatio, quæ an-
 tiquis temporibus illic viguerat, sed hostis humani generis
 fraude ex omnium memoria prorsus abolita erat, Xauerij
 prædicatione reuixerat.) Ipse primus Parauis, Malais, Iais,
 Aenis, Mindanais, Malacensibus, & Iaponibus Euāgelium
 Christi annunciauerat, multiq; illarum nationum Reges, &
 Magni Principes, ingenti cum Fidei nostræ emolumento,
 suam Christi iugo colla subdiderant. Incredibilia autem vi-
 debantur, quæ propter nomen Domini nostri Iesu Christi to-
 lerauerat: Per diuersa etiam Regna in vallis illis Orbis ter-
 rarum spatijs semper pedibus etiam sepius nudis per arenas
 calidas pergebat, per spinas longissima itinera conficiebat,
 contumelijs sæpenumero, probris, & illusionibus, quia etiam
 verberibus, & lapidibus appetitus, in periculis hostium, in pe-
 riculis itinerum versatus, sæpè naufragus, vigilijs, frigus &
 nuditatem sitim, famemq; perpeffus erat. contractis ob assi-
 duos, ac intolerabiles labores grauissimis morbis. Nec enim
 (Apostoli exemplo) animam suam faciebat pretiosorem,
 quam se, dummodo consummaret cursum suum, & ministeriū
 verbi, quod acceperat, restificari Euangelium gratiæ Dei:
 signa verò & prodigia, quibus Dominus Apostolorum suorū
 sermonem in nascentis Ecclesiæ exordijs confirmauit, ad il-
 lius nouæ sobolis incrementum; in manu etiā serui sui Fran-
 cisci misericorditer renouauerat. Subitò enim à Deo diuer-
 sarū, ac incognitarū gentiū linguas, quas nō nouerat, edoctus
 disertissimè, quā in iisdē terris educatus esset, loquebatur;
 & acciderat quandoq; vt eum ad diuersarū nationū populos
 concionē habētem vnusquisq; eodē tempore lingua sua, qua
 natus erat, magnalia Dei loquentē cū stupore, & ecclasi au-
 diret, eoq; miraculo multitudo magna commota reciperet
 verbum Dei.

Hinc post præmissa ad Christi fidelium edificationem aliqua ex insignioribus prodigijs, quibus prædicationem, & gesta ipsius Dominus. illustrauerat, recenseret, & primò illud memorandum videbatur, quòd cum numerosus Badegarum exercitus in exitium Christianorum à Francisco baptizatorum immineret, atque omnia atrocitatis exempla se in Christianos editurum minaretur, Ipse solus Fide armatus, procedens obuia, ac seuerè eorum impietatem increpans; steterat illico immobili vestigio vniuersus exercitus deteritus, vt milites, Ducesq; reserebant, ab homine quodam magno nigris vestibus induto, qui iuxta Franciscum stabat, cuius maiestatem, ac splendorem vultu oculiq; micantem ferre non poterant. Itaq; vir Sanctus, quos Christo pepere- rat, à cæde ac direptione liberauerat. Successiue apud Comorinum Promontorium, cùm in quadam Ecclesia seruus Dei infidelibus concionaretur, ac propter duritiam cordis eorum nihil proficeret, facta oratione, iussit sepulchrum, in quo pridie defunctus tumulatus fuerat, aperiri, ac populo significans, ad comprobendam Christianæ Fidei veritatem, mortuum illum Dei voluntate rursum victurum, linteo, quo cadauer inuolutum erat, rescisso, ac rursus precibus ad Deum fuis, mortuo, vt viueret, imperauerat, qui statim stupèribus omnibus surrexerat viuus. Quo tam insigni miraculo commoti qui aderant, tum alij multi crediderunt in Deum. Eodem postea loco mendicus quidam Beato viro occurrerat vlceribus plenus, cuius plagas Ei anciscus magno charitatis affectu lauâs, atq; aquam, qua eas lauerat, ebi bens, ac deinde Deum Patrem misericordiarum, vt illius pauperis misereretur, orans, è vestigio ab omni plaga, atq; vlcere Dei munere pauper ipse omnino liber surrexerat. Sed & puer quidam Mutani in Orientali India pestilenti febre vita sublatus, ac linteo insepultus, de morte gentis, viginti quatuor choris afferuatus, stentibus parentibus ferebatur ad sepulchrum, quos vt vir Dei vidit, misericordia motus super eos,

eos, Deum omnipotentem, vt puerum viuificaret; genibus flexis precatus fuerat, atq; aqua benedicta aspersu, rescisso linteo, signo Crucis signauerat, apprehensaq; manu eius, in nomine Domini Iesu Christi viuum, atq; incolumem parentibus restituerat. Erecta in illo loco, ad tantæ rei memoriam conferuandam ab incolis magna cum celebritate Cruce. Et successiuè apud oppidum Combuture in Ora Piscariæ puer alius in puteum delapsus, suffocatusque maximo cum matris, & cognatorum eiulatu efferebatur; cumque ex proxima Ecclesia Franciscus occurrisset; misertus eorum, ingenua prouoluit, oculisq; in ~~coelum~~ fixis, Deum pro vita pueri precatus, eum apprehensa manu in nomine Domini nostri Iesu Christi surgere iusserat, & confestim puer surrexerat viuus, quem Sanctus vir reddiderat matri suæ, stupētibus omnibus, ac maximo cum clamore Deo gratias agentibus; quibus ipse præcepit, ne cui rem gestam narrarent. Insuper dum in Iaponia Insula Franciscus Christi fidem prædicaret, accesserat ad eum mercator quidam à multis annis cæcus, petens vt sibi à Deo, vt videret, impetraret: Franciscus, recitato super eum Euangelio, signum Crucis oculis eius imprefferat, qui eodem temporis momento lucem amissam recuperauerat. Postero verò die reuersus ad eum, cum vxore ac vniuersa familia, genibus aduolutus gratias agens, & Christianam fidem professus ad Baptismi gratiam vnâ cum suis omnibus peruenerat. Exierat autem tam illustri miraculi fama per omnem terram illam, ac multi relictis Idolis suis conuersi erant ad verum Deum, & Iesum Christum filium eius.

Cumq; seruus Dei ad Sinas in magna naui, qua quingenti uehebantur, nauigaret, cessauerant ad eò venti, vt quatuordecim diebus naus eodem loco hæsisset immota; Cumq; inter cæteras difficultates aquæ penuria valde laboraretur, multique iam siccis deficerent; vir Sanctus omnia nauis vasa marina aqua impleri iusserat, fuisq; instantè ad Deum precibus, super ea signum crucis fecerat, ac repente aqua illa

falsa, iulcis, salubrisq; effecta erat, quos miraculo plures, qui
in nauis erant, infideles crederant in Deum, quin etiam
aquæ illius, quæ abunde superfuera, potu plurimi per multas
Indiarum Prouincias varijs, quibus vexabantur, morbis sa-
luti fuerant. Ad eisdem Sinas contendens, cum scruissima
orta tempestate omnes de se actum esse existimarent, Gu-
bernator nauis ne repentinæ vis procellæ, scapham auferret,
validis eam rudentibus ad onerariam alligari iussisset; non
multo post abruptis retinaculis, scapham tempestas abstule-
rat tanto impetu, vt penè temporis momento omnium con-
spectû effugisset, & prout quisq; cognatos, & necessarios in
scaphâ habebat, certatim eorû calamitatem deplorare ceperant.
Franciscus ergo vniuersos collacrymantes bonû eos habere
animû iusserat, ac prædixerat fore, vt ante tri dnu filia remea-
ret ad matrê, significans scaphâ, ad onerariâ rediturâ, prout
Deo dante apparere visa fuerat, & recta ad onerariâ tédere
& spóte ad illius latus accedere, atq; ita aptè se applicare, vt
illi omnes, qui in ea erât, cômódè excepti fuisset, quæ etiâ in
medijs fluctibus, nemine illâ retinente, cãdiu steterat; quoad
religaretur ad nauim, attonitis omnibus ex miraculo reman-
nentibus. Ad Moluchas insulas etiâ Franciscus aduenerat,
vbi magno spiritus feruore verbum Dei primus annuntiabat,
atq; in Vrbe Tolo viginti quinque millia hominû baptizauerat,
qui cû iussu Tyranni cuiusdã Christi fidem deseruissent,
Ecclesiâ solo æquassent, Cruces, Sanctorumq; Imagines co-
fregissent, & concucassent. Franciscus zelû Domini zelarus
viginti Lusitanos, ac quadringentos circiter indigenas ad vi-
tionê tanti sceleris incitauerat, eorq; Duce, ac victoriæ spon-
sore, tam parua militû manus aduersus Vrbe munitissimâ
Christi rebellem expeditionê aggrediebatur; sed cum prope
Vrbe peruenissent; substiterat vis Dei, ac orationi se dede-
rat, statimq; vicinus mons magnû emiserat incendiû, adeoq;
ingentem cineris, ac fumicuin vim eructauerat; vnde Vrbe
atq; arcis, quæ in edito sita erat, muros æquasset, horribilq;
propterea terra motus totam Vrbe concusserat, plurimasq;
domos

domos subuerterat; quibus malis exterriti incolæ, deserta Vrbe, in proximas silvas confugerât. Vrbs itaque a Francisci militibus facile capta erat. Ciues verò ad eius pedes prostrati, acceperatq; salutari poenitentia delicti veniã impetrarant.

Viteriùs, cù inter easdem insulas Franciscus nauigaret, eo fauissima orta esset maris tempestas; ad eam sedandã, Crucifixi imaginem, quam collo appositam gestare solebat, vnicui immiserat, quæ vi procellæ è manibus excussa, in profundum maris, non sine magno eius moerore delapsa erat, sed lætificatione. Dominus animam serui sui, nam cum ad terram applicuisset, ac secus litos iter faceret; marinus cancer ex vndis subito profuërat; atq; ante pedes ipsius steterat, eandem crucem morsibus elenatam gestens; & Franciscus in genua prouolutus eam deuotè suscepit, ac diuturna oratione ob tam egregium munus Deo gratias egerat.

Propheticè etiam spiritu Deus seruum suum, quem in lucum genti dederat, illuminauerat, atq; adeò insigne conuulsiuissimis manifestauerat exemplis. Atq; inter cœterã cù Aconipopuli, inter quos & Torcæ erant multi sexaginta nauium classe vecti, Christianorum naues contemnerant, ac multos crudelissimis supplicijs affectos enecassent, ducenti ac triginta milites in octo naues distributi, Francisco suadente, ac in nomine Domini exercituũ victoriam promittente, classẽ barbarorum intecuti erant: transactoq; iam mense, cum nullus ab ipsis nuncijs adveniret, consternatis omnibus, iamq; decuriam suorũ salute desperantibus, Franciscus in ipsa conflictus hora classium congressum, ac insignem Christianorum victoriam, haud locus, ac si præsens esset, in concione narrauerat, ac diem quo tantæ rei Nuncijs aduenturus esset, prædixerat. Quæ omnia cum ingenti omnium admiratione, eo ipso, quod designarat tempore, certis nuncijs approbata fuerat. Cũq; due naues eodẽ tempore à portu soluisset, prædixerat Franciscus, sub orta magna in mari tempestate, alterũ naufragiũ passurã; alterã verò (& in hac ipse reperiebatur) extra omne maris periculũ in Nauali dissoluendam; quam prædictionem variisq;

utriusque exitus comprobauerat, cum alterius fragmenta non multo post inspecta fuissent, altera vero multis tere peractis itineribus, cum publicato vaticinio, Sancti Patris quis vocaretur, ac vbi cumque appelleret, cum planu exciperetur, demum post multos annos in Nauali, vt reficeretur, subducta, sponte cortuerat.

Grassante quoque pestilentia in Lusitanorum, ac Hispanorum classibus, quæ ad Amboinam insulam appulerant, cum Sanctus vir egrotis de more ministraret, à Ioanne de Arauisio, vt vinum sibi ad eorum usum elargiretur, petierat, quod Arauisius grauatim, timens ne sibi deesset, miserat, quem Dei seruus admonuerat, vt in charitatis operibus largior esse vellet, breui etenim fore, vt vita defungeretur, eiusque omnia bona in usus pauperum cederent. Cumq; post non multum temporis spatium ad Ternatim insulam, quæ ducentis amplius miliaribus à loco distabat, aduentasset, ac Missæ sacrificium celebraret, versus ad populum, Orate (dixerat) pro anima Ioannis de Arauisio, qui modò expirauit, stupentibus enim, post duodecimum demum diem superuenerat, qui visionem Sancti viri verissimam fuisse, nunciata Arauisij morte declarauerat.

Mercatori cuidam Meliapore discessum, ac munusculum aliquod tanquam benevolentie signum à se postulanti, Seruus Dei Beate Mariæ Virginis coronam precariam è collo detractam elargitus erat, affirmans fore, vt quandiu illam penes se haberet, ab omni maris periculo incolumis esset euasurus. A portu itaq; mercator soluens naufragium fecerat, cumq; in tabulata ex lignis raptim composita cum nonnullis alijs vectoribus exisset, in alto mari alienato à sensibus animo visus esset sibi cum ipso seruo Dei Fræcisco in eo loco, in quo coronam precariam præfatam acceperat, colloqui. Quinto demum die, ex quo delinierat in illa tabulata, ab ea animi celsus, velut ab alto foveo exproiectus, cum neq; tabulata, neq; socij vquam comparuissent in litore, Naga-

patani

patani prope Meliaporem salmū, & incolumē se repperat:

Petro Vellio autem, qui summa voluntate in quoddam
eharitaris opus pecuniam viro Dei elargitus fuerat, promi-
serat, fore, vt nunquam ei necessaria deessent, ac mortis
horam diuinitus pręcognosceret quorum vtrumq; accide-
rat. nam quamuis Petrus maxima perpessus esset rei fami-
liaris detrimenta; semper tamen ab omnibus summam libe-
ralitatem expertus erat; ac transactis demum multis annis,
reuelata sibi mortis hora, se in Ecclesia in feretro compo-
suerat, auditaq; Missa, ac precibus, quas pro animę suę salu-
te recitari iusserat, ibidem statim in pace obdormiuerat.

Demum vir Dei consummato feliciter peregrinationis
suę cursu, fama sanctitatis clarus, & bonis operibus plenus,
cum ei benedictionem Patriarchę Abrahamę Dominus spiri-
tualiter elargitus esset, vt multarum gentium pater effice-
retur, & filios, quos Christo Iesu genuerat, super stellas cęli,
& super arenā, quę est in littore maris, multiplicatos videret
& ex eis plurimos proprio sanguine laureatos ad cęlestia
Regna premisset; Orientalium INDIARVM APOSTO-
LVS ab vniuersis Indię Regnis, totoq; Christiano Orbe ap-
pellatus, dum aditū Euangelio in vastissimo Sinarū Imperio
quærebat, assiduis laboribus, quos ultra humanas vires pro
gloria Dei tolerauerat, contractus, in Insula propēs Sinas, die
secunda Decembris anni Domini millesimi quingentesimi
quingagesimi secundi, ad cęlestem gloriam, perpetuo cum
Deo regnaturus euolauerat. Defuncti corpus viua calce per-
fusus, vt ex ea carne, ossa in Indiam exportarentur, inclu-
sumq; arca lignea sepultū fuerat: quod post quatuor menses
effusum ita recens, ac tractabile, vestimentisq; adeo integris
ac si nuper esset tumulatum repperit extiterat; & quamuis
nullo odorem totū genere curatum fuisset; Diuino tamē
aromata: calce itaq; rursus iniecto, Malacama; (in Orientali
India Vtbs est celeberrima) delatum extiterat; in qua cum

seu visum pestis plurimos quotidie conficeret, ingenti be-
neficio manducatum eius Deus insignie rat, nato sacro cor-
pore in Urbe arillato, adeo omnis contagio desierat, vt ea
deinceps nullus omnino correptus fuisset. Arca itaque rur-
sus aperta, integrum sicut antea, eademq; odoris suauita-
tem diffundens repertum etiam fuerat. Cumq; in nouo locu-
lo conderetur, ex humero, ob arcule breuitatem paulum cō-
presso, recens sanguis effluerat. Nono demum post obitum
mensis, sepulchro iterum patefacto, rursus, vt antea, diuina
virtute à corruptione immune, ac ecclestibus perfusum ara-
matibus inuentum, velo quo facies eius operata fuerat, ob in-
gestæ terræ pondus recenti cruore cōspersio, noua itaq; arca
ferrea, aureaq; veste contexta pretiosissimum pignus inclusu
in Indiam ad Coccini portum delatum erat, confluentibus
vndiq; ad honorandum communis in Christo Iesu Parentis
corpus plurimis earum gentium populis. Inde Goam insigni
celebritate translata à Prorege, ac omnibus ciuium ordi-
nibus maxima frequentia, ac deuotione exceptum, & in Ec-
clesia Societatis IESV, vt populorum deuotioni satisfaceret,
validis cancellis inclusum, omnium oculis per triduum ex-
positum remanserat, eiusdemq; Proregis iussu ab insigni me-
dico, deindeq; à Vicario Goano visitatum, ac pertentatum,
tota ex parte incorruptum, integris etiam intestinis com-
pertum fuerat, inuicem etiam ex paruo inflicto vulnere re-
centi cruore.

Quo tempore cum mulier quedam, affectu deuotionis in-
citata, specie osculatis, pedis digitum, vt illum absunderet,
morsu apprehendisset, statim sanguis effluerat. Sed Altissi-
mi benignitas non his modò mirabilibus sanctum suum in
conspectu omnium populorum mirificauerat, sed omni tem-
pore ingenita præstabat beneficia his, qui eius intercessionē
fideliter implorabant, vt plurimis exemplis, præsertim verò
infra inferis manifestum erat.

Puer quidam Goæ natus, qui vtrumq; pedem à natiuitate
adeo

adeo aridum, & crura sicca habebat; vt illis non posset infir-
 ftere, sed manibus reptare cogere tur ad Serui Dei sepulchrũ
 ab educatrice perductus, singulis nouẽ diebus visitare stauerat.
 Cũq; votũ cepisset ad implere, tertia iam die, qua sepulchrũ
 visitabat, puer in eius gremio existens repente ferream sepul-
 chri cratem manibus apprehendens, suis stare pedibus, & am-
 bulare ceperat, & statim omnino sanus euaserat, & intra no-
 uem dies, quos promiserat, crura carne repleta fuerant, & sic
 semper valens, & sanus deinde vixerat: Cottata Indiæ Ori-
 entalis ciuitate vnus mensis infans mortuus ad sepulchrũ cu-
 ratus erat: vouerant itaq; cum ingenti fide parentes, se in sine
 donum, si puer reuiceret, sepulcro serui Dei oblaturos, ac Frã-
 cisci nomen ei imposituros; repente infans aperire oculos,
 brachia, pedesq; mouere, ac vagire ceperat, ac paulo post non
 vni modo, sed & omnino sanum, atque incolumem filium
 receperant, redditisq; cum ingenti gaudio votis, tam insigne
 miraculum per totam illam regionem diuulgant.

In eadem Vrbe cœco cuidam Sanctus per quietem appa-
 roserat, eumq; monuerat, vt ad Ecclesiam eius visitandam, ocu-
 lorum lumen ibi recepturus pergere non differret. Paruerat
 fideliter homo, ac dum per nouem dies ante Francisci imagi-
 nem orabat, repente diuulsã omni cœcitatũ caligine sanatus
 erat & perfecte viderat.

Qui etiam leprosus quidam in eodem loco magna fiducia
 ad sancti intercessionem confugerat, proprioq; corpore oleo
 lampadis, quæ ad eius imaginem ardebat, peruncto, dum pro-
 stratus orabat, repẽtẽ a lepra mundatus, atq; omnino sanus effe-
 ctus erat. Eandem virtutem experta erat Francisca Rebelles,
 quæ a multo tempore sanguinis fluxum, ac ventris tumorem
 cum ingenti dolore patiebatur. Lampadis enim ante eius
 imaginem pendens identidem se oleo vngens, statim adeo
 perfecte conualuerat, vt nullas amplius eorum morborum sen-
 sisset reliquias: frequenter enim acciderat, vt lampades ad san-
 dẽ Serui Dei imaginẽ appentæ aqua tamẽ benedicta infusæ
 haud secus, ac si oleo plenæ essent, arderent, lucerentq; super-

tibus etiam infidelibus, quos ad tantæ rei miraculum conspiciendum non sine magno fidei nostræ incremento Christiani incitabant; cum frustra omnes medicæ artis opes expertus esset. Gundifalvus Coccinensis ciuitatis incola, vt inueterato cancri morbo, quod pectus eius assiduus doloribus vexabat, mederetur; ad Diuinam opem conuersus, omnipotentis Dei misericordiam, vt se Beati Francisci meritum sanum faceret, implorauerat. Imaginem igitur eius ære excusam v. ceri applicauerat: eodemq; momento ab omni plaga incolumis euaserat.

Eiusdem Urbis ciuis Emanuel Rodriguez pedes habebat v. ceribus plenos, ac ob neruorum contractionem adeo debiles; vt illis insistere non valeret, quibus malis etiã grauis, & periculosa dysenteria, accesserat. Medicis itaq; de eius vita diffidentibus, cum ad intercessionem famuli Dei Francisci æger confugisset, eadem imagine corpus suum in formam Crucis signauerat, & aquam in qua eadem merisa fuerat, ebberat: talemq; Diuinæ virtutis senserat effectum; vt intra tridui tempus ab omnibus morbis incolumis, integram consequutus fuisset sanitatem; eiusdemmet. Serui Dei imaginis præsentem agnouerat virtutem. Maria Diaz, septem etenim annis cæcitatem, ac paralytim perpeffa, signum Crucis debilitatis membris impresserat, eaque eiusdem imaginis immersione aqua sanctificata lauerat; necdum septem præterierant dies, cum oculorum lumen, ac totius corporis cœlesti dono acceperat incolumitatem.

Hincq; factam erat vt cū tot, tantisq; signis seruū suū, omnipotens Deus in brachio excelso clarificaret, & per vniuersam iam terrarum Orbem tot mirabilium præconia longe, lateque diffunderentur, ac propterea non solum Christi fidelium erga ipsum deuotio magna susciperet incrementa; sed multorum etiam infidelium eorda ad agnoscendum Deum, & Dominum nostrum Iesum Christum illuminarentur; Ioannes Luitaniæ Rex præfatus, zelo deuotionis accensus institerat, vt à diuersis locorum ordinarijs super eius sanctitate, & miraculis processus fierent. Qui cum diligenter munus suum expleuissent,

ac procedentibus temporibus, omnia acta ad hanc sanctam Sedem transmissa fuissent, recol. me: Paulus Papa V. etiam prædecessor noster, tunc suus, instante pro serui Dei Canonizatione etiam clame: Philippo III. Hispaniarum Rege Catholico deputauit bon: me: Horatium Lancellotum tunc Rotæ Auditorem, eoque ad Cardinalatus honorem sublimato, dilectum filium Magistrum Ioannem Baptistam Coccinum, eiusdem Rotæ Decanum, & pariter bon: me: Franciscum Sacratum tunc Archiepiscopum Damascenum, & Auditoris Rotæ Locūtenentē, ac deinde S. R. E. Cardinalem, qui & antiquos processus examinerēt, & novos auctoritate Apostolica faciēdos, quatenus ipsis videretur, decernerent, atq; omnia eidem Paulo prædecessori vnā cum eorum sententia referrent, qui literas remissoriales ad diuersos Prælatos in Hispaniarū, Lusitanæ, ac Indiarum Regnis constitutos decreuerant, atq; ipsi interim in Curia novos testes examinerāt. Cūq; præfati Iudices partibus suis perfuncti essent; eisdē Auditoribus processus à se cōfectos trans miserant. Qui omnibus summa cum maturitate per plurimum temporis spatium, vt negotij grauitas postulauerat, consideratis, ac perpensis; eidem Paulo prædecessori retulerant, iuxta canonicarū sanctionum decreta abunde constare de vitæ sanctimoniam, ac eximijs virtutibus Serui Dei Francisci deq; miraculis, quæ tam eo viuente, quam post felicem eius obitum, eius meritis, ac intercessionibus Deus omnipotens operari dignatus erat, dignumque videri, si eidem placeat, vt in Sanctorum confessorum catalogo adscriberetur. Cū interim præfatus Paulus prædecessor humanitatis debitum persoluisset, & prædictus Gregorius prædecessor ad sacrum Apostolatus apicē Diuina providentiā assumptus fuisset; ac pro parte charissimi in Christo filij nostri tunc sui, Philippi III. Hispaniarum Regis Catholici instanter requisitus eiset, vt negotium huiusmodi promouere, ac ad vltiora procedere dignaretur, ac accederentque aliorum Principū, ac Prælatorum, ac totius Indię Cleri, idem suppliciter exposcentium

preces; prædictus Gregorius prædecessor, vt in re tam graui
ea, qua decebat maturitate progrediretur, prædictorum Au-
ditorum relationem ad S. R. E. Cardinales sacris ritibus præ-
factos, vt rursus totum negotium quam diligentissimè discute-
rent, remisit. Quod cum illi accuè perfectissent, ac pro serui
Dei Canonizatione omnes vnanimiter cõfuisent bonum Fran-
ciscus Maria Episcopus Portuensis S. R. E. Cardinalis de Mõ-
te nuncupatus totius processus summam, & suam, collegarum,
que sententiam, corã dicto Gregorio prædecessore, & venera-
bilibus fratribus nostris, tunc suis S. R. E. Cardinalibus, de quo-
rum numero tunc eramus, in Consistorio suo secreto exposuit.
Quibus auditis, reliqui Cardinales ad vltiora fore procedẽ-
dum, communi suffragio pronunciauerant.

Igitur, cum in publico Consistorio quondam Iulius Zam-
beccarius, tunc Aulæ Consistorialis Advocatus, plurima de
huius Serui Dei vita, & virtutibus enarrasset, atq; eiusdem Hi-
spaniarum Regis Catholici preces pro eadem Canonizatione
exposuisset, atq; vt ad eam procedere dignaretur, humiliter
supplicasset, dictus Gregorius prædecessor, præfati Regis pie-
tatem, & Religionis zelum plurimum in Domino commẽdans
super tanta eisdem S. R. E. Cardinales, atq; Episcopos in Ro-
mana Curiã præsentos consulturos esse respondit, atque inte-
rim Cardinales & Episcopos prædictos intimo cordis sui affe-
ctu vehementer in Domino hortatus est, vt in omni humilitate
& lachrymis, in ieiunijs, & elemosinis exposcerent ab eo qui
est via, & veritas, vt dirigere dignaretur gressus suos in semitis
suis, vt ingrederetur in veritate sua, vt quod beneplacitum es-
set in conspectu eius intelligere, & perficere, eo, auxiliante
valeret.

Sequenti itaq; semipublico Consistorio, ad quod non Cardi-
nales modo, sed etiam Patriarchas, Archiepiscopos, atq; Epif-
copos in Curiã præsentos conuocari mandauit, præsentibus
que etiam sedis Apostolicæ Notarijs, necnon sacri Palatii A-
postolici causarum Auditoribus, cum plurima de egregia viri
Dei Francisci Xaueij vita, ac miraculis enarrasset, & quanta
inhi-

in signis hic Dei seruus pro nomine Domini nostri Iesu Christi pertulisset, quantoq; cum prouentu (Dominus incrementum dante) per incogitatas nationes, verbum Dei disseminasset, exposuisset: commemoratis etiam instantijs, quæ coram dicto Gregorio prædecessore tum à Rege Catholico, tum ab alijs etiam Reipublicæ Christianæ Regibus, & Principibus fiebant; cum singulorum sententias requisisset, omnes vno ore benedicentes Deum, qui honorificantes se glorificat, seruum eius Franciscum Xaverium canonizandum esse, atq; inter sanctos Confessores adscribendam censerunt. Quorum omnium audito consensu, exultauit in Deo salutari nostro, gratias agens ei, qui est gloria virtutis nostræ, in cuius beneplacito contra omnes aduersarias potestates exaltatur cornu nostrum: qui Ecclesiam suam in diebus istis hoc lumine illustrare, ac nouo patrocinio munire dignatus esset. Canonizationis itaq; publicauit diem infra scriptum, eosdemq; fratres, ac filios nostros paterna charitate monuit, vt bonis operibus in hærentes præcarentur Deum misericordiarû, vt super eos sereno vultu respicere, & eorum actiones ad voluntatem eius perficiendam dirigere dignaretur.

Deinam peractis omnibus, quæ ex sacris Constitutionibus, ac Romanæ Ecclesiæ consuetudine peragenda erant, quarto Idus Martij, Pontificatus sui anno secundo, in sacrosancta Principis Apostolorum Basilica cum eisdem Cardinalibus, nec nõ Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis Romanæ Curie Prælati, officialibus, & familiaribus suis, Clero seculari, & regulari; maximaq; populi frequentia, conuenit. Vbi, repetitis pro Canonizationis decreto, nomine eiusdem charissimi in Christo filij nostri Philippi Hispaniarum Regis Catholici à dilecto filio nostro, tunc suo Ludouico tituli Sanctæ Mariæ Transpörtinæ, Cardinali Ludouiso nuncupato; eiusdem secundum carnem nepote; per Iulium Zambeccarium Aduocatum prædicti petitionibus, decantatis sacris precibus, ac Litanijs, & Spiritus Sancti gratia humiliter implorata; ad honorem Sanctissimæ, & Indiuiduæ Trinitatis, ac Fidei Catholicæ exaltationem

auctoritate omnipotentis Dei Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum, ac sua, de eorundem S. R. E. Cardinalium Patriarcharum, Archiepiscoporum, & Episcoporum, in Romana Curia presentium consilio, ac vnanimi consensu gloriosae memorie Franciscum Xaverium, de cuius vitae sanctitate, fidei sinceritate, ac miraculorum magnitudine, & frequentia plene constabat; Sanctum esse definiuit, & in Sanctorum Confessorum catalogo adscribendum esse decreuit, & adscripsit, illumque ab vniuersis Christi fidelibus tanquam vere Sanctum honorari, ac venerari mandauit, ac vt ab vniuersali Ecclesia in eius honorem Ecclesie, & altaria, in quibus sacrificia Deo offerantur, edificari, & consecrari, & singulis annis die secunda Decembris, qua ad caelestem gloriam vocatus est, eius officium, vt de sancto Confessore, ad praescriptum Romani Breuiarij celebrari posset, statuit: eademque auctoritate omnibus Christi fidelibus vere poenitentibus, & confessis, qui singulis annis eodem festo die ad sepulchrum, in quo corpus eius requiescit, visitandum accederent vnum annum, & vnam quadragenam: ijs vero qui in eiusdem festi octaua, quadraginta dies de iniunctis poenitentij misericorditer in Domino relaxauit.

Postremo, gratijs Deo cum exultatione actis, quod Sanctum suum in conspectu omnium gentium honorificasset, ac tam insigni splendore Ecclesiam suam decorasset, cantata in sancti Francisci honorem solempni Sanctorum Confessorum oratione, ad altare Principis Apostolorum Missam celebrauit, cum eiusdem Sancti Confessoris commemoratione: omnibusque Christi fidelibus praesentibus plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam largitus est. Ne autem de definitione, decreto, adscriptione, mandato, statuto, relaxatione, aliisque praemissis, pro eo, quod super illis ipsius Gregorij praedecessoris littere, eius superueniente obitu, confectae non fuerunt, valeat quomodolibet haeritari; Volumus, & Apostolica auctoritate decernimus, quod definitio, decretum, adscriptio, statutum, relaxatio, impartitio, aliaque praemissa a dicta die quarto Idus Martij, suam debitum sortiantur effectum, ac si super illis
ipsum

ipsius Gregorij predecessoris litera sub data eiusdem diei correctae fuisse sent, prout superius enarratur, quodque praesentes litera ad probandum plenam definitionem, de re, adscriptionem, aggregationem, statutum, relaxationem, & alia praemissa vbi; sufficiat, nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur.

Ceterum, quia difficile foret praesentes nostras literas ad singula loca, ubi opus esset, deferri, volumus, ut earum exemplis, etiam impressis, manu publici Notarii subscriptis, & sigillo alicuius personae in dignitate Ecclesiastica constitutae munitis eadem vbiq; fide habeatur; quae ipsi praesentibus adhiberetur, si essent exhibitae, vel ostensa. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum decreti, & voluntatum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se noverit incursum. Datum Romae apud sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicae millesimo sexcentesimo vigesimo tertio, octavo Idus Augusti, Pontificatus nostri anno primo.

✠ *Eg. Urbanus Catholicae Ecclesiae Episcopus*

Ego Dominicus tt. Sancti Laurentij in Lucina presbyt. Cardinalis Giannasius.

Ego M. tt. SS. Quirici, & Iulittae presb. Card. Lantes.

Ego P. tt. SS. Nerei, & Achillei presb. Card. Crescentius.

Ego A. tt. S. Petri in Vincula presbyt. Card. Capponius.

Ego G. tt. S. Crucis in Hierusalem presb. Card. Borgia.

Ego Tiberius tt. S. Prisca presb. Card. Mutus.

Ego R. tt. S. Alexij presb. Card. Vbalinus.

Ego Iulius tt. S. Sabinae presb. Card. Sabellus.

Ego Guido S. Mariae de Populo presb. Card. Bentiuolus.

Visa de Curia A. Hurandus G Montanus loco plumbi Registrata in Secretaria Breuium.

Ego Iulius tt. S. Mariae supra Mineruam, presb. Card. Roma.

Ego Fr. Desiderius, tt. S. Clementis, presb. Card. de Cremona

Ego Hippolytus tt. S. Mariae Nouae, Diac. Card. Aldobrandinus S. R. E. Camerarius.

Ego A. S. R. E. Diaconus Carolus dela Cucca.